

Sygn. akt I C 525/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Włodarczyk

Protokolant: Magdalena Adamus

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2018 r. w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B. i G. M.

przeciwko pozwanemu (...) w S.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

1) oddała powództwo;

2) zasądza od każdego z powodów na rzecz pozwanego po 22 500 (dwadzieścia dwa tysiące pięćset) złotych z tytułu kosztów procesu.

Sygnatura I C 525/17

UZASADNIENIE

Powodowie M. B. i G. M., w pozwie, który wpłynął do Sądu 22 listopada 2017 r., wniesli o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci oświadczeń o dobrowolnym poddaniu się egzekucji, które złożyli 28 grudnia 2016 r., przed notariuszem S. W. prowadzącym Kancelarię Notarialną w P. Rep. A nr (...), którym nadano klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w Z. 13 października 2017 r., sygn. I Co (...). Wnieśli także o zasądzenie od pozwanego (...) w S. kosztów procesu wg norm przepisanych. Wskazali jako podstawę prawną swego roszczenia art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.

W uzasadnieniu pozwu wyjaśnili, że na podstawie umowy przejęcia długu zawartej 26 września 2013 r., za zgodą (...) w S., spółka z o.o. (...), której udziałowcami są powodowie, przejęła dług Zakładu (...) spółki jawnej w upadłości układowej, wynoszący wówczas 18 147 551,13 zł. Pozwani, jako udziałowcy spółki z o.o. (...) prowadzili rozmowy z bankami będącymi wierzycielami, w celu restrukturyzacji przejętego zadłużenia. Pozwani wywiązali się z warunków banków, od spełnienia których uzależniano restrukturyzację. Warunki te dotyczyły złożenia oświadczeń o dobrowolnym poddaniu się egzekucji, przywrócenia pełnomocnictwa dla pozwanego do rachunku bieżącego, przywrócenia obrotów na rachunku bankowym prowadzonym przez pozwanego od grudnia 2016 r., zlecenia wykonania i przekazania pozwanemu audytu finansowego, powołania nowego podmiotu pod firmą (...) spółka z o.o. spółka komandytowo-akcyjna w W., na który przeniesiono działalność operacyjną. Jedynym warunkiem banków, którego nie udało się wykonać, było wykreślenie wzmianki o zakazie zbywania nieruchomości, dla której jest prowadzona księga wieczysta nr (...). Realizacja tego warunku była niemożliwa, z uwagi na przedłużające się postępowanie sądowe, w którym doszło do wpisania tej wzmianki jako zabezpieczenia roszczenia. Powodowie złożyli oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji wyłącznie z uwagi na prowadzone rozmowy, które miały

doprowadzić do restrukturyzacji zadłużenia, przejętego przez spółkę z o.o. (...). W akcie notarialnym zdarzeniem, od którego uzależniono wykonanie obowiązku, był brak całkowitej spłaty zadłużenia do 15 czerwca 2017 r. Spełnienie świadczenia w tym terminie było niemożliwe. Spółka z o.o. (...) nie dysponowała środkami finansowymi by we wskazanym terminie zapłacić ponad 18 mln. zł. Nadto istniała wątpliwość czy umowa przejęcia długu jest ważna. Powodowie wskazali, że w czasie składania oświadczeń woli działali pod wpływem błędu. Złożyli oświadczenia traktując je jako warunek restrukturyzacji zadłużenia przez umorzenie odsetek, lub rozłożenie go na raty. Tymczasem bank wykorzystał złożone oświadczenia mimo, że do restrukturyzacji zadłużenia nie doszło. Bank zresztą od początku nie miał woli przeprowadzenia restrukturyzacji, zatem skorzystanie z oświadczeń złożonych przez powodów rażąco narusza zasady współzycia społecznego-art. 5 k.c.

Pozwany (...) w S. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwany wyjaśnił, że umowa przejęcia długu z 26 września 2013 r., została wypowiedziana przez pozwanego 6 października 2016 r. W wyniku wypowiedzenia zadłużenie wskazane w umowie stało się wymagalne z dniem 12 listopada 2016 r. Strony były zainteresowane zawarciem porozumienia restrukturyzacyjnego, jednak warunkiem koniecznym była pozytywna ocena zdolności kredytowej dłużników. Powodowie byli na tamten czas zainteresowani wstrzymaniem działań windykacyjnych ze strony banków. Pozwany był gotów na to przystać, ale pod warunkiem złożenia oświadczeń o poddaniu się egzekucji. Pod koniec grudnia 2016 r., doszło do uzgodnienia między stronami, że banki wstrzymają czynności windykacyjne do 15 czerwca 2017 r., o ile powodowie spełnią enumeratywnie wymienione warunki. Jednym z warunków, było dostarczenie do 15 kwietnia 2017 r. wniosku restrukturyzacyjnego. Powodowie tego wniosku nie złożyli. Możliwość złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, zawierającemu oświadczenia powodów o poddaniu się egzekucji, była uzależniona tylko od spłaty zadłużenia do 15 czerwca 2017 r. Powodowie nie dokonali tej spłaty, to uzasadniało złożenie wniosku. Pozwany podkreślił, że w chwili składania oświadczeń o poddaniu się egzekucji, obaj powodowie byli już dłużnikami rzeczowi banku. Wskazał, że powodowie nie zostali wprowadzeni w błąd przy składaniu oświadczeń woli, a te okoliczności, które powołują, dotyczą motywacji, którą się kierowali, a nie treści czynności prawnej.

1. Ustalenia faktyczne.

W sprawie jest niesporne, że 26 września 2013 r., pozwany (...) w S., działając w imieniu własnym oraz w imieniu i na rzecz (...)S.A. w W., zawarł ze spółką z o.o. (...) w K., której udziałowcami byli powodowie, umowę przejęcia długu w wysokości 18 286 259,46 zł, obciążającego Zakład (...) spółkę jawną w upadłości układowej w P.. Umowę zawarto za zgodą nadzorcy sądowego upadłego. Umowę wypowiedziano 6 października 2016 r.

(okoliczności bezsporne, a nadto dowody w postaci: umowy przejęcia długu-k.12-20, zgody nadzorcy sądowego-k.21, wypowiedzenia umowy przejęcia długu-k.337-341)

Po wypowiedzeniu umowy przejęcia długu powodowie 18 listopada 2016 r. złożyli wniosek o restrukturyzację zadłużenia. We wniosku tym oświadczyli, że nie chcą składać oświadczeń o poddaniu się egzekucji.

(okoliczność bezsporna, a nadto wniosek o restrukturyzację-k.357-359)

Pozwany, działając w imieniu własnym i (...) S.A., w listopadzie 2016 r., po wypowiedzeniu umowy przejęcia długu, uzależniał wstrzymanie czynności windykacyjnych od złożenia przez powodów oświadczeń o poddaniu się egzekucji, terminowej spłaty zadłużenia, przywrócenia obrotów i pełnomocnictwa dla pozwanego do rachunku bankowego prowadzonego w pozwanym banku, przedstawienia audytu finansowego, podjęcia działań skutkujących wykreśleniem wzmianki o zakazie zbywania nieruchomości. W odpowiedzi na to pismo powodowie 29 listopada 2016 r. przystali na te warunki, w tym także na złożenie oświadczeń o poddaniu się egzekucji, prosząc o przesłanie ich wzorów. W piśmie wskazali, że godzą się na te warunki w celu zawieszenia działań windykacyjnych. W odpowiedzi pozwany 20 grudnia 2016 r. wystosował do powodów pismo akceptujące wcześniej ustalone warunki, zapewniając, że ich spełnienie spowoduje wstrzymanie czynności windykacyjnych do 15 czerwca 2017 r. Powodowie zostali zobligowani do złożenia kompletnego wniosku o restrukturyzację zadłużenia do 15 kwietnia 2017 r.

(okoliczności niesporne, a nadto dowody w postaci: pisma pozwanego z 22 listopada 2016 r.-k.216, pisma powoda z 29 listopada 2016 r.-k.218, pismo pozwanego z 20 grudnia 2016 r.-k.220-222)

W dniu 21 grudnia 2016 r. pozwany przesłał powodom drogą mailową treść oświadczeń o poddaniu się egzekucji.

(okoliczność bezsporna, a nadto korespondencja mailowa-k.344-356)

W dniu 28 grudnia 2016 r., obaj powodowie w jednym akcie notarialnym, sporządzonym przez notariuszem S. W. w Kancelarii Notarialnej w P., złożyli oświadczenia o poddaniu się rygorowi egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 6 k.p.c. W akcie notarialnym wskazano, że na chwilę składania oświadczeń zadłużenie wynosiło 18 147 551,13 zł, z czego w stosunku do pozwanych 2 391 335,14 zł. W akcie zapisano, że wierzytelności te są zabezpieczone hipotecznie na nieruchomości położonej w L., dla której Sąd Rejonowy w Z. prowadzi księgę wieczystą nr (...). Powodowie jako współwłaściciele po 1/2 części tej nieruchomości, są dłużnikami rzeczowymi banków. W oświadczeniu o poddaniu się egzekucji obaj powodowie wskazali, że składają je jako dłużnicy rzeczowi. Zobowiązali się do spłaty na rzecz pozwanego zadłużenia z tytułu umowy przejęcia długu do 15 czerwca 2017 r. Jedynym zdarzeniem, od którego uzależniono wykonanie obowiązku zapłaty, był brak całkowitej spłaty zadłużenia do 15 czerwca 2017 r. Pozwany miał prawo złożyć wniosek o nadanie aktowi klauzuli wykonalności do 15 czerwca 2019 r. Sąd Rejonowy w Z. postanowieniem z 13 października 2017 r., sygn. I Co(...), nadał na wniosek pozwanego w/w aktowi notarialnemu klauzulę wykonalności.

(okoliczność bezsporna, a nadto dowody w postaci oświadczeń powodów o poddaniu się egzekucji-k.181-186, postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności-k.186-188)

Powodowie, spółka z o.o. AD6, oraz (...) spółki jawnej (...) w upadłości (czyli teściowie i żony powodów), w pierwszej połowie 2017 r. wielokrotnie korespondowali z pozwanym w przedmiocie restrukturyzacji zadłużenia. W piśmie z 25 kwietnia 2017 r. informowali pozwanego, że wykonali uzgodnione warunki co do złożenia oświadczeń o poddaniu się egzekucji, przywrócenia obrotów na rachunku bankowym prowadzonym przez pozwanego i przywrócenia pełnomocnictwa dla banku do tego rachunku, złożenia audytu finansowego, powołania nowego podmiotu (...) spółki z o.o. spółki komandytowo-akcyjnej w W., oraz dokonywania regularnych spłat. Wyjaśnili, że wykreślenie wzmianki o zakazie zbywania nieruchomości jest niemożliwe, z uwagi na niezakończenie postępowania sądowego, w którym ten wpis uzyskał podstawę. W piśmie powodowie wskazali: „Jednocześnie informujemy, że wniosek o restrukturyzację nie został złożony z uwagi na konieczność przedstawienia i omówienia aktualnej sytuacji Spółki, w szczególności kwestii usunięcia wzmianki z działu III w/w księgi wieczystej nieruchomości”.

(okoliczności bezsporne, a nadto dowody w postaci: korespondencji stron-k.26-34, w szczególności pisma z 25 kwietnia 2017 r.-k.27-28)

Powodowie, nawet gdyby złożyli wniosek o restrukturyzację zadłużenia w terminie do 15 kwietnia 2017 r., nie mogli mieć pewności, czy zostanie on uwzględniony. Przesłanką jego uwzględnienia było posiadanie zdolności kredytowej.

(dowód: zeznania świadków M. G.-k.300, B. W.-k.360-361, prezesa zarządu pozwanego M. D.-k.361-362)

W dniu 10 listopada 2017 r., obaj powodowie złożyli oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Wskazali, że uchylają się od skutków prawnych oświadczeń złożonych 28 grudnia 2016 r. o dobrowolnym poddaniu się egzekucji. Błąd dotyczył woli banku co do przeprowadzenia restrukturyzacji zadłużenia. Nadto spełnienie warunku spłaty zadłużenia do 15 czerwca 2017 r. było niemożliwe z uwagi na wszczęcie procedury restrukturyzacyjnej.

(okoliczności bezsporne, a nadto dowody w postaci: oświadczeń o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli-k.36-43)

2. Ocena dowodów.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków A. F.-k.299 i K. B.-k.299-300, oraz powodów M. B.-k.361 i G. M.-k. 361, co do tego, że powodowie zostali wprowadzeni w błąd przez pozwanego, że nie zamierza skorzystać z oświadczeń o poddaniu się egzekucji, oraz, że na pewno dojdzie do restrukturyzacji zadłużenia. Nie istnieje żaden pisemny dowód, z którego wynikałoby, że powodów zapewniono kiedykolwiek, iż restrukturyzacja zadłużenia jest pewna. Gdyby tak było, nie doszłoby do wypowiedzenia umowy przejęcia długu, tylko zmieniono by jej warunki. Nie nalegano by na złożenie oświadczeń o poddaniu się egzekucji, gdyż byłyby zbędne. Ewentualna restrukturyzacja zadłużenia była zdarzeniem przyszłym i nie pewnym. Mogło do niej dojść, ale nie musiało. Można zawrzeć porozumienie restrukturyzacyjne wówczas, gdy istnieje szansa, że dłużnik je zrealizuje, czyli posiada zdolność jego wykonania. W tej sprawie, skoro wcześniej wypowiedziano umowę przejęcia długu, takiej pewności nie było. Pozwany decydując się na wstrzymanie czynności windykacyjnych chciał mieć zabezpieczenie, jakim było złożenie oświadczeń o poddaniu się egzekucji przez osoby, które i tak były już dłużnikami rzeczowymi. Z punktu widzenia banku oświadczenia te potaniały uzyskanie tytułu wykonawczego, taki był ich rzeczywisty wymiar dla banku.

Dokumenty zaoferowane przez strony jako dowody, nie były kwestionowane. Strony jedynie różniły się w ocenie ich wymowy, nie kwestionowały jednak ich treści. Z dokumentów wynika kilka istotnych kwestii z punktu widzenia rozstrzygnięcia i oceny argumentacji powodów. Zatem wynika z nich, że umowa przejęcia długu z 26 września 2013 r., nie niweczyła odpowiedzialności rzeczowej powodów jako współwłaścicieli nieruchomości, obciążonej hipotekami, w tym także na rzecz pozwanego. Umowa przejęcia długu została wypowiedziana, ponieważ spółka z o.o. (...) nie wywiązywała się z niej. To ponownie aktualizowało odpowiedzialność rzeczową powodów. Bezpośrednio po wypowiedzeniu umowy przejęcia długu, powodowie wnieśli o restrukturyzację zadłużenia, wskazując, że nie chcą składać oświadczeń o poddaniu się egzekucji-k.357-359. Jednak było to stanowisko powodów aktualne na datę 18 listopada 2016 r. Po tej dacie uległo zmianie. Doszło bowiem do negocjacji z bankami, których celem było wstrzymanie czynności windykacyjnych. W sytuacji gdy banki na to przystały, powodowie 29 listopada 2016 r. zgodzili się złożyć oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Tego stanowiska już nie zmienili do 28 grudnia 2016 r. Strony wspólnie przyjmowały stanowisko, że nie funkcjonuje w obrocie jakikolwiek wnioski o restrukturyzację, bowiem ustaliły w grudniu 2016 r., że takowy zostanie złożony do 15 kwietnia 2017 r. Powodowie złożyli oświadczenia o poddaniu się egzekucji 28 grudnia 2016 r., ale zgodzili się na to miesiąc wcześniej. Treść oświadczeń nie była negocjowana, pozwany przesłał ją powodom 21 grudnia 2016 r. Możliwość skorzystania przez pozwanego z oświadczeń o poddaniu się egzekucji została uzależniona tylko od zapłaty długu w terminie do 15 czerwca 2017 r. Nie uzależniono jej od losów wniosku o restrukturyzację, który miał być złożony do 15 kwietnia 2017 r. Powodowie wniosku nie złożyli. Strony prowadziły natomiast korespondencję co do poszczególnych elementów przyszłego wniosku, który jednak nigdy nie zaistniał. Powodom nikt, nigdy nie gwarantował, że wniosek zostanie uwzględniony. Ocena wniosku należała do banku (w tym zakresie dano wiary zeznaniom świadka M. G. i prezesa zarządu pozwanego M. D.). Zeznania świadka B. W. przekonują, iż w owym czasie, w grudniu 2016 r., wszyscy byli przekonani, że do restrukturyzacji dojdzie, ponieważ zostaną spełnione oczekiwania wierzycieli co do zdolności wykonania porozumienia przez dłużników.

3. Podstawa prawna.

Powodowie oparli swoje roszczenie na złożeniu oświadczeń o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczeń o poddaniu się egzekucji. Powołali się przy tym na błąd w rozumieniu art. 84 k.c. Błąd powoływany przez powodów musiałby dotyczyć treści czynności prawnej. Tymczasem błąd opisywany przez nich dotyczył sfery motywacyjnej, towarzyszącej podjęciu decyzji o złożeniu oświadczeń woli, a nie treści tej czynności prawnej. Wg powodów byli przekonani, że pozwany nigdy nie skorzysta z ich oświadczeń, było bowiem oczywiste, że spłata zadłużenia do 15 czerwca 2017 r. jest niemożliwa. To stanowisko jest nielogiczne. Gdyby istniało jakiekolwiek kategoryczne stanowisko pozwanego, iż nie zamierza skorzystać z oświadczeń o poddaniu się egzekucji, to wówczas musiałoby dziwić, że najpierw powodowie deklarowali, że nie zamierzają złożyć takich oświadczeń, po czym pod koniec listopada 2016 r. napisali, że są gotowi je złożyć. Gdyby zmiana stanowiska powodów wynikała z negocjacji z pozwanym, to wówczas w oświadczeniach zawarto by deklarację, że skorzystanie z nich jest możliwe, jeśli do 15 kwietnia 2017 r. nie zostanie złożony wniosek o restrukturyzację, lub do 15 czerwca 2017 r. nie zostanie podpisane porozumienie restrukturyzacyjne. Jednak takiego warunku nie wskazano. To potwierdza stanowisko pozwanego, iż złożenie

oświadczeń o poddaniu się egzekucji dotyczyło innej kwestii niż restrukturyzacja zadłużenia. Złożenie wniosku o restrukturyzację i jego losy, były niezależne od możliwości skorzystania z oświadczeń o poddaniu się egzekucji. Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 18 maja 2018 r., I ACa 1386/17, co do tego, że okoliczności motywacyjne dotyczące złożonego oświadczenia woli, nie dotyczą jego treści, zatem nie mogą być podstawą do uchylecia się od jego skutków prawnych. Dlatego korespondencja stron, odnosząca się do wniosku o restrukturyzację, oraz tego jakie powinien zawierać dane, z punktu widzenia rozstrzygnięcia była nie przydatna.

To tylko jeden z argumentów. W oświadczeniu o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia woli wskazano, że świadczenie, które miało być spełnione, było niemożliwe. Nie ma na to żadnego dowodu. Oświadczenia składali powodowie jako osoby fizyczne, a nie spółka z o.o. będąca dłużnikiem po przejęciu długu. Sąd nie posiada żadnych danych co do zdolności kredytowej powodów. Nie można wykluczyć, że uzyskaliby kredyt, gdyby o to wnieśli. Zatem teza o niemożliwości świadczenia jest nieudowodniona. Powodowie zajmują się od lat prowadzeniem działalności gospodarczej. W niniejszej sprawie zostali zwolnieni od kosztów sądowych. Jednak brak środków na uiszczenie opłat od pozwu w niniejszej sprawie, nie stanowił dla nich przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej, tworzeniu nowego podmiotu gospodarczego, który miał przejąć działalność operacyjną. Niemożliwość świadczenia pojawiła się w argumentacji powodów wówczas, gdy pozwany uzyskał klauzulę wykonalności. Gdy powodowie składali oświadczenia nie prosili by notariusz dopisał w nich, że uważają, iż spełnienie świadczenia do 15 czerwca 2017 r. jest niemożliwe.

Kwestia braku akceptacji co do zmiany dłużnika w postępowaniu upadłościowym, jest bez znaczenia. Powodowie są dłużnikami rzeczowymi banku. Zatem ponoszą odpowiedzialność bez względu na to, czy złożąliby kwestionowane oświadczenia, czy nie. Gdyby ich nie złożą, byłaby jedynie inna droga do uzyskania przeciwko nim tytułów wykonawczych.

Orzeczono na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. a contrario w zw. z art. 84 k.c.

4. Koszty procesu.

Na ostatnim terminie rozprawy, pełnomocnik pozwanego podniósł, że po stronie powodów wchodzi w grę współuczestnictwo formalne. Domagał się, odmiennie niż w odpowiedzi na pozew, zasądzenia kosztów procesu nie solidarnie, tylko od każdego z nich z osobna. W istocie między powodami zachodzi współuczestnictwo formalne. Powodowie złożą oświadczenia o poddaniu się egzekucji w jednym akcie notarialnym, ale są to dwa osobne oświadczenia. Każdy z powodów mógłby wytoczyć powództwo samodzielnie. Zdecydowali się współdziałać razem, co nie zmienia sytuacji, iż w zasadzie w niniejszej sprawie więź między powodami miała charakter współuczestnictwa formalnego. W takiej sytuacji każdy z powodów odpowiada samodzielnie z tytułu kosztów procesu względem pozwanego, który wygrał. Stawka jednego wynagrodzenia adwokackiego w tej sprawie to 15 000 zł (§ 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie), oraz z tytułu kosztów postępowania zażaleniowego przed Sądem Apelacyjnym 7 500 zł (§ 10 ust. 2 pkt 2 w/w rozporządzenia). W sumie koszty zastępstwa to 22 500 zł. Wniosek o obciążenie każdego z powodów kosztami procesu w tej wysokości, potraktowano jako wniosek o zastosowanie podwójnej stawki minimalnej. Wniosek uwzględniono. Przemawia za tym duży nakład pracy adwokata reprezentującego pozwanego. Pełnomocnik pozwanego aktywnie uczestniczył w każdej rozprawie, zadawał bardzo dużo pytań przesłuchiwanym. Złożył obszerną odpowiedź na pozew, a także pismo przygotowawcze z wnioskami dowodowymi. Wkład pracy pełnomocnika pozwanego w wyjaśnienie okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy był duży. Za takim rozstrzygnięciem przemawia także zawilość sprawy, jej ciężar gatunkowy dla stron.

Orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.